Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE
od 27. studenoga 2019.[1]

Predmet C-640/18

Wagram Invest SA
protiv
État belge

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu, Belgija))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Četvrta direktiva 78/660/EEZ – Godišnji financijski izvještaji za određene vrste trgovačkih društava – Načelo istinitog i poštenog prikaza – Članak 2. stavci 3. do 5. – Financijska aktiva koju kupi dioničko društvo – Unos u račun dobiti i gubitaka eskonta povezanog s dugom s rokom dospijeća duljim od jedne godine, na koji se ne obračunavaju kamate, i unos nabavne cijene imovine u aktivu bilance pod odbitak eskonta – Obveza dostave dodatnih informacija – Odstupanje od odredbe direktive u ‚izuzetnim slučajevima'"

1. Ovaj predmet odnosi se na zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu, Belgija) u pogledu tumačenja Četvrte direktive 78/660/EEZ na temelju Ugovora o godišnjim financijskim izvještajima za određene vrste trgovačkih društava[2].

2. Cilj ovog zahtjeva za prethodnu odluku u biti je provjeriti usklađenost načela istinitog i poštenog prikaza, navedenog u članku 2. stavcima 3. do 5. Direktive 78/660[3], s obzirom na druge odredbe iste direktive, s metodom upotrijebljenom za knjiženje dionica koje je steklo društvo Wagram Invest SA.

3. Ovim će se predmetom, u čijoj je pozadini porezni spor između društva Wagram Invest i belgijskih poreznih tijela, Sudu dati prilika da još jednom pojasni doseg načela istinitog i poštenog prikaza godišnjih financijskih izvještaja koje je glavni cilj odredbi Europske unije u području računovodstvene dokumentacije i financijskih izvještaja poduzetnika[4]. Sud je pozvan dati pojašnjenja i u pogledu odnosa između, s jedne strane, obveze dostave dodatnih informacija, predviđene u članku 2. stavku 4. Direktive 78/660 i, s druge strane, mogućnosti, u izuzetnim slučajevima, odstupanja od odredbe iste direktive, u skladu s njezinim člankom 2. stavkom 5..

1 Izvorni jezik: francuski

2 Četvrta direktiva Vijeća 78/660/EEZ od 25. srpnja 1978. na temelju [članka 50. stavka 2. točke (g) UFEU-a] o godišnjim financijskim izvještajima za određene vrste trgovačkih društava (SL 1978., L 222, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 16.) Direktiva 78/660, koja je bila primjenjiva u trenutku relevantnih činjenica u predmetu koji je u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev, stavljena je izvan snage Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL 2013., L 182, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 3., str. 253.).

3 Te su odredbe preuzete u članku 4. stavcima 3. i 4. Direktive 2013/34.

4 Vidjeti točku 45. ovog mišljenja.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

4. U skladu s člankom 2. stavcima 3. do 5. Direktive 78/660:

„3. Godišnji financijski izvještaji daju istinit i pošten prikaz aktive i pasive društva, njegovo financijsko stanje, te dobit ili gubitak.

4. Tamo gdje primjena odredbi ove direktive ne bi bila dostatna za dobivanje istinitog i poštenog prikaza u okviru značenja stavka 3., moraju se dostaviti dodatne informacije.

5. Tamo gdje, u izuzetnim slučajevima, neka odredba ove Direktive nije spojiva s obvezom propisanom u stavku 3., od te odredbe se mora odstupiti kako bi se pribavilo istinit i točan prikaz u okviru značenja stavka 3. Svako takvo odstupanje mora biti objavljeno u bilješkama uz financijski izvještaj zajedno s objašnjenjem razloga za to i izjavom o njegovu učinku na aktivu, pasivu, financijsku poziciju, te dobit ili gubitak. Države članice mogu definirati odnosne iznimne slučajeve i propisati posebna, odgovarajuća pravila.”.

5. Člankom 31. stavkom 1. Direktive 78/660 određuje se:

„Države članice trebaju osigurati da stavke iskazane u godišnjim financijskim izvještajima budu procijenjene u skladu sa sljedećim općim načelima:

[…]

(c) procjena treba biti izvršena na razumnoj osnovi […]”.

6. U skladu s člankom 32. Direktive 78/660:

„Stavke iskazane u godišnjim financijskim izvještajima procjenjuju se u skladu s člancima 34. do 42. koji se temelje na načelu nabavne cijene ili troška proizvodnje.”

7. Člankom 35. Direktive 78/660 određuje se:

„1. (a) Dugotrajna aktiva mora se procijeniti po nabavnoj cijeni ili po trošku proizvodnje bez utjecaja na točke (b) i (c) dolje.

[…]

2. Nabavna cijena se obračunava uvećanjem plaćene cijene za sporedne rashode. […]”.

B. Belgijsko pravo

8. Člankom 24. Kraljevske uredbe od 30. siječnja 2001. koja se odnosi na izvršenje Code des sociétés [5] (Zakonik o društvima) (u daljnjem tekstu: Kraljevska uredba) određuje se, u njegovu prvom stavku, da godišnji financijski izvještaji daju istinit i pošten prikaz aktive i pasive društva, njegova financijskog stanja te dobiti ili gubitka i, u njegovu drugom stavku, da se, kad primjena odredbi te uredbe ne bi bila dostatna za ispunjavanje tog zahtjeva, moraju dostaviti dodatne informacije u prilogu.

5 *Moniteur belge* od 6. veljače 2001., str. 3008.

9. U članku 29. prvom stavku te kraljevske uredbe pojašnjava se da se, u iznimnom slučaju kad primjena pravila procjene ne bi bila u skladu s člankom 24. prvim stavkom, od njega mora odstupiti i primijeniti navedeni članak.

10. U skladu s člankom 35. navedene kraljevske uredbe, ne dovodeći u pitanje primjenu njezinih članaka 29., 67. i 77., imovina se procjenjuje po njezinoj nabavnoj vrijednosti te se u bilanci iskazuje u toj istoj vrijednosti, umanjeno za amortizacije i smanjenja tih vrijednosti. Kao nabavnu vrijednost treba smatrati ili nabavnu cijenu ili trošak proizvodnje ili vrijednost prilikom prijenosa [6].

11. Članak 67. Kraljevske uredbe odnosi se na unos u bilancu potraživanja. U skladu s njegovim stavkom 1. „[n]e dovodeći u pitanje odredbe iz stavka 2. ovog članka […], unos u bilancu potraživanja provodi se po njihovoj nominalnoj vrijednosti".

12. Međutim, u istom članku 67. stavku 2. točki (c) predviđa se poseban računovodstveni sustav za određene vrste potraživanja. Konkretnije, u skladu s tom odredbom, istodobno uz unos u bilancu potraživanja po njihovoj nominalnoj vrijednosti provodi se i unos u obračunane obveze i odgođeni prihod te iskazivanje u dobiti i gubitku *prorata temporis* na temelju kamata koje se sastoje od eskontiranih potraživanja na koje se ne obračunava kamata ili na koje se obračunava neuobičajeno niska kamata, ako se ta potraživanja: 1. vraćaju na datum koji je udaljen više od jedne godine od njihova unosa u aktivu i pasivu društva, i 2. odnose na iznose iskazane kao prihod u računu dobiti i gubitka ili prodajnu cijenu imovine ili dijelova djelatnosti.

13. Člankom 77. Kraljevske uredbe sustav koji se odnosi na potraživanja, predviđen u članku 67. te kraljevske uredbe, primjenjuje se i na dugove. Tim se člankom 77. određuje, među ostalim, da se navedeni članak 67. može slično primijeniti i na dugove odgovarajuće prirode i trajanja.

II. Glavni postupak i prethodna pitanja

14. Dvjema konvencijama, jednom od 10. siječnja 1997. i drugom od 10. ožujka 1999., društvo Wagram Invest u dva je navrata od svojeg upravitelja steklo dionice društva. Prvom konvencijom društvo Wagram Invest steklo je od tog društva 2005 dionica po cijeni od 594 944,45 eura, koju je trebalo platiti u šesnaest polugodišnjih obroka bez kamata. Drugom konvencijom društvo Wagram Invest steklo je od navedenog društva 1993 dionice po cijeni od 787 319,75 eura, koju je trebalo platiti u dvanaest polugodišnjih obroka bez kamata [7].

15. Kako bi se uknjižile navedene transakcije kupnje dionica, društvo Wagram Invest, u skladu s člankom 77. Kraljevske uredbe, unijelo je računovodstvene zapise koji se navode u nastavku.

16. Kao prvo, unijelo je dug prema upravitelju u pasivu svoje bilance među dugove s rokom dospijeća duljim od jedne godine za njegovu nominalnu vrijednost, odnosno iznos od 594 944,45 eura za stjecanje iz 1997. i iznos od 787 319,75 eura za stjecanje iz 1999. [8].

17. Kao drugo, unijelo je u aktivu 2005 dionica stečenih 1997. po diskontiranoj vrijednosti od 452 004,76 eura i 1993 dionice stečene 1999. po diskontiranoj vrijednosti od 641 332,82 eura [9].

6 Kako su definirani, redom, u člancima 36., 37. i 39. te kraljevske uredbe.

7 Cijena prvog stjecanja iznosila je, točnije, 24 000 000 belgijskih franaka (BEF), a cijena drugog stjecanja iznosila je 31 760 400 belgijskih franaka. Iz spisa proizlazi da cijena koja je služila kao osnova u dvama ugovorima o prijenosu dionica odgovara cijeni koju su malo ranije, prilikom upisa povećanja kapitala, platili dioničari tog društva.

8 Točnije, nominalna vrijednost od, redom, 24 000 000 belgijskih franaka za prvo stjecanje i 31 760 400 belgijskih franaka za drugo stjecanje

9 Točnije, nominalna vrijednost od, redom, 18 233,827 belgijskih franaka i 25 871 302 belgijska franka

18. Eskontna stopa utvrđena za diskontiranje bila je tržišna stopa koja se primjenjuje na takve dugove u trenutku njihova unosa u aktivu i pasivu, odnosno 8 %.

19. Kao treće, iskazalo je u obračunanim obvezama i odgođenom prihodu eskont koji se sastoji od razlike između nominalne vrijednosti duga i diskontirane vrijednosti dugotrajne aktive, odnosno 142 939,69 eura za stjecanje iz 1997. i 145 986,93 eura za stjecanje iz 1999.[10]

20. Kao četvrto, financijskim rashodima na kraju svake financijske godine smatralo je udio odgođenih rashoda koji odgovara diskontiranju duga.

21. Prema tome, na kraju poreznog razdoblja 2000. društvo Wagram Invest uknjižilo je udio rashoda od 48 843,41 eura, odnosno 24 801,9 eura za dionice stečene 1997. te 24 041,5 eura za dionice stečene 1999.[11].

22. Na kraju poreznog razdoblja 2001. društvo Wagram Invest uknjižilo je udio rashoda od 66 344,17 eura, odnosno 20 899,7 eura za dionice stečene 1997. te 45 444,5 za dionice stečene 1999.[12].

23. Nakon provjere belgijska porezna uprava smatrala je da treba odbiti nastale eskontirane rashode i umanjene za porezna razdoblja 2000. i 2001. te je društvu Wagram Invest, unatoč njegovu neslaganju, 28. listopada 2002. uputila odluku o oporezivanju.

24. Belgijska porezna uprava smatrala je, među ostalim, da iskazivanje obveze plaćanja fiktivnog eskonta smanjenjem nabavne cijene aktive dovodi do navođenja ekonomski neopravdanih kapitalnih gubitaka na vrijednosnim papirima čije se obročno plaćanje fiskalno ne priznaje[13].

25. Na temelju toga, belgijska porezna uprava stavila je na teret društva Wagram Invest dvije dodatne uplate na ime poreza na dobit za porezna razdoblja 2000. i 2001., redom, 20. studenoga 2002. i 18. studenoga 2002.

26. Nakon što je podnijelo pritužbu jer nije primilo odluku u primjenjivom roku, društvo Wagram Invest podnijelo je 10. ožujka 2005. tužbu za poništenje protiv odluke belgijske porezne uprave tribunalu de première instance de Namur (Prvostupanjski sud u Namuru, Belgija). Presudom od 20. prosinca 2007. taj je sud odbio tu tužbu i potvrdio plaćanje spornih uplata za porezna razdoblja 2000. i 2001.

27. Društvo Wagram Invest stoga je podnijelo žalbu na tu presudu couru d'appel de Liège (Žalbeni sud u Lièegu, Belgija), koji je u presudi od 14. listopada 2011. potvrdio prvostupanjsku presudu.

28. Društvo Wagram Invest stoga je 2. srpnja 2014. podnijelo žalbu u kasacijskom postupku. Cour de cassation (Kasacijski sud, Belgija) presudom od 11. ožujka 2016. ukinuo je presudu coura d'appel de Liège (Žalbeni sud u Lièegu) i uputio predmet na ponovno suđenje sudu koji je uputio zahtjev.

29. Sud koji je uputio zahtjev utvrđuje da je računovodstvena metoda koju je upotrijebilo društvo Wagram Invest u skladu s odredbama belgijskog računovodstvenog prava, točnije s člankom 77. Kraljevske uredbe. Međutim, pita je li takva metoda u skladu s odredbama Direktive 78/660.

10 Točnije, eskont od, redom, 5 766 173 belgijska franka i 5 889 098 belgijskih franaka

11 Konkretnije, udio od 1 970 339 belgijskih franaka odgovara, redom, 1 000 506 belgijskih franaka za prvo stjecanje i 969 833 belgijska franka za drugo stjecanje.

12 Konkretnije, udio od 2 676 318 belgijskih franaka odgovara, redom, 843 090 belgijskih franaka za prvo stjecanje i 1 833 228 belgijskih franaka za drugo stjecanje.

13 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je u ovom slučaju relevantna porezna odredba, na kojoj se temelji porezni spor između društva Wagram Invest i belgijske porezne uprave, članak 198. stavak 7. code des impôts sur les revenus de 1992 (Zakonik o porezu na dohodak iz 1992.).

30. U tim je okolnostima sud koji je uputio zahtjev odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Omogućuje li se pojmom istinitog i poštenog prikaza iz članka 2. stavka 3. [Direktive 78/660], kad dioničko društvo kupi financijsku aktivu, unos u račun dobiti i gubitaka eskonta povezanog s dugom s rokom dospijeća duljim od jedne godine, na koji se ne obračunavaju kamate, i unos nabavne cijene imovine u aktivu bilance pod odbitak navedenog eskonta, s obzirom na načela procjene iz članka 32. navedene direktive?

2. Treba li sintagmu ‚u izuzetnim slučajevima' kojom se uvjetuje primjena članka 2. stavka 5. [Direktive 78/660] i kojom se omogućava izuzimanje iz primjene jedne (druge) odredbe navedene direktive tumačiti na način da se ta odredba može primijeniti samo ako je utvrđeno da se ne može poštovati načelo istinitog i poštenog prikaza poštovanjem odredbi te direktive uz, ovisno o slučaju, dostavljanje dodatne napomene u prilozima u skladu s člankom 2. stavkom 4. navedene direktive?

3. Treba li prednost dati primjeni članka 2. stavka 4. [Direktive 78/660] tako da se, samo ako se dodatnom napomenom ne omogućuje da se osigura stvarna primjena načela istinitog i poštenog prikaza iz članka 2. stavka 3. navedene direktive, može primijeniti mogućnost izuzimanja iz primjene odredbe te direktive koja je uspostavljena u članku 2. stavku 5. te direktive i to samo u izuzetnim slučajevima?"

III. Pravna analiza

A. Uvodna očitovanja

31. Prije analize merituma prethodnih pitanja suda koji je uputio zahtjev, valja razmotriti dvije uvodne točke.

32. Najprije, valja istaknuti da sud koji je uputio zahtjev pita Sud o usklađenosti s načelom istinitog i poštenog prikaza, kako je predviđeno u članku 2. stavcima 3. do 5. Direktive 78/660, metode koju je društvo Wagram Invest upotrijebilo za knjiženje dugova povezanih s dvama stjecanjima predmetnih dionica. Stoga se prethodna pitanja suda koji je uputio zahtjev odnose na tumačenje Direktive 78/660 koja se tiče godišnjih financijskih izvještaja za određene vrste trgovačkih društava.

33. Iako je odluka kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku usmjerena samo na računovodstveni aspekt predmeta, iz te odluke ipak izričito proizlazi da je spor u glavnom postupku koji je u tijeku pred sudom koji je uputio zahtjev zapravo porezne prirode.

34. Iz navedene odluke proizlazi i da tumačenje relevantnih odredbi Direktive 78/660 može imati utjecaj na porez s obzirom na to da s računovodstvenog gledišta iskazivanje eskonta koji se sastoji od razlike između nominalne vrijednosti duga za dva stjecanja predmetnih dionica i diskontirane vrijednosti tih dionica, kao i njegovo obročno plaćanje utječu na oporezivanje društva Wagram Invest, na temelju poreza na dobit trgovačkih društava, za porezna razdoblja 2000. i 2001.

35. U tim okolnostima, što se tiče, kao prvo, međusobnog odnosa između računovodstvenog i poreznog aspekta predmeta, valja istaknuti da je Sud već imao priliku pojasniti da Direktiva 78/660 nema za cilj odrediti uvjete na kojima se mogu ili moraju zasnivati godišnji financijski izvještaji društava za utvrđivanje osnovice i visine poreza od strane poreznih tijela država članica, poput poreza na dobit u glavnom postupku [14].

14 Presuda od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 31. i navedena sudska praksa)

36. Međutim, Sud je priznao i da se države članice mogu koristiti godišnjim financijskim izvještajima u porezne svrhe kao referentnom osnovicom te da nijedna odredba Direktive 78/660 ne zabranjuje državama članicama da na poreznom planu isprave učinke računovodstvenih pravila iz te direktive, u svrhu određivanja oporezivog iznosa dobiti koji bi bio bliži ekonomskoj stvarnosti [15].

37. Poput Europske komisije, smatram da iz te sudske prakse proizlazi da, iako cilj računovodstvenih pravila iz Direktive 78/660 nije urediti porezne sustave država članica, tako da tumačenje odredbi iz te direktive ne treba nužno dovesti do posljedica u području oporezivanja, države članice ipak i dalje mogu odabrati, u izvršavanju svojih ovlasti za utvrđivanje, među ostalim, metode oporezivanja dugoročnih potraživanja na koja se ne obračunava kamata, hoće li se osloniti na navedena računovodstvena pravila za definiranje poreznog sustava primjenjivog na ta potraživanja.

38. Što se tiče, kao drugo, dopuštenosti prethodnih pitanja, s jedne strane, društvo Wagram Invest u svojim očitovanjima osporava njihovu relevantnost jer je pravilnost njegovih računovodstvenih dokumenata potvrđena presudom coura d'appel de Liège (Žalbeni sud u Lièegeu), navedenom u točki 27. ovog mišljenja, koja je postala pravomoćna. S druge strane, na raspravi su dani argumenti o dopuštenosti prethodnih pitanja u pogledu njihove eventualne hipotetske prirode. Naime, istaknulo se da se, s obzirom na to da se usklađenost računovodstvenih dokumenata društva Wagram Invest s belgijskim pravom nije osporavala, glavni postupak odnosi isključivo na primjenu belgijskih poreznih odredbi koje uopće nisu povezane s Direktivom 78/660, tako da tumačenje te direktive nema nikakav utjecaj na glavni postupak.

39. U tom pogledu podsjećam da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Slijedom toga, čim se postavljena pitanja odnose na tumačenje pravnog pravila Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku [16].

40. Iz navedenog proizlazi, prema sudskoj praksi, da pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na upućena pitanja [17].

41. Međutim, prema mojem mišljenju, nijedna od tih triju situacija nije potvrđena u ovom slučaju. Naime, s jedne strane, kao što proizlazi iz točke 34. ovog mišljenja, tumačenje relevantnih odredbi Direktive 78/660 može imati utjecaj na porez, tako da je nesporno da je tumačenje navedenih odredbi koje je zatražio sud koji je uputio zahtjev povezano s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku i da stoga problem koji se ističe prethodnim pitanjima nije hipotetski. S druge strane, u ovom slučaju Sud raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su mu potrebni da bi na zahtjev za prethodnu odluku koji mu je upućen pružio koristan odgovor.

42. S obzirom na prethodno navedeno, smatram da je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

15 Presude od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 28.) i od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 33)

16 Presuda od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr. (C-62/14, EU:C:2015:400, t. 24.) i od 10. prosinca 2018., Wightman i dr. (C-621/18, EU:C:2018:999, t. 26. i navedena sudska praksa)

17 Presude od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr. (C-62/14, EU:C:2015:400, t. 25.) i od 10. prosinca 2018., Wightman i dr. (C-621/18, EU:C:2018:999, t. 26. i navedena sudska praksa)

B. Prvo prethodno pitanje

43. Svojim prvim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li, s obzirom na načela procjene iz članka 32. Direktive 78/660, članak 2. stavak 3. te direktive, kojim se propisuje načelo istinitog i poštenog prikaza, tumačiti na način da omogućuje, kad društvo kupi financijsku aktivu, unos u račun dobiti i gubitaka eskonta povezanog s dugom s rokom dospijeća duljim od jedne godine, na koji se ne obračunavaju kamate, i unos nabavne cijene imovine u aktivu bilance pod odbitak navedenog eskonta.

44. U tom pogledu najprije valja podsjetiti da se Direktivom 78/660 nastoji osigurati usklađivanje između nacionalnih odredbi koje se odnose na strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća kao i metodu procjene u odnosu na zaštitu članova društva i trećih osoba. U tu svrhu, u skladu s njezinom trećom uvodnom izjavom, direktiva ima za cilj samo propisivanje minimalnih uvjeta u odnosu na financijske informacije koje se trebaju staviti na raspolaganje javnosti [18].

45. Kao što proizlazi iz sudske prakse Suda, poštovanje načela „istinitog i poštenog prikaza" glavni je cilj Direktive 78/660. U skladu s tim načelom, koje se nalazi u članku 2. stavcima 3. do 5. te direktive, godišnji financijski izvještaji trebaju davati istinit i pošten prikaz aktive i pasive društva, njegova financijskog stanja te dobiti ili gubitka [19].

46. Načelom istinitog i poštenog prikaza zahtijeva se, s jedne strane, da godišnji financijski izvještaji odražavaju djelatnosti i transakcije koje u njima moraju biti opisane i, s druge strane, da računovodstveni podaci budu prikazani u obliku koji se smatra najpouzdanijim i najprikladnijim za zadovoljavanje potreba trećih osoba za podacima a da se pritom ne nanosi šteta interesima društva [20].

47. Sud je već imao priliku pojasniti da se primjena načela istinitog i poštenog prikaza treba voditi, u mjeri u kojoj je to moguće, općim načelima iz članka 31. Direktive 78/660, u kojima načelo procjene, navedeno u članku 31. stavku 1. točki (c) te direktive, ima posebnu važnost [21].

48. Na temelju odredbi članka 31. stavka 1. točke (c) Direktive 78/660, koje propisuju načelo procjene, uzimanje u obzir svih elemenata – ostvarene dobiti, rashoda, prihoda, obveza i gubitaka - koji su realno povezani s predmetnom financijskom godinom, osigurava poštovanje načela istinitog i poštenog prikaza [22].

49. Iz sudske prakse proizlazi i da se načelo istinitog i poštenog prikaza također mora razumjeti s obzirom na načelo koje je navedeno u članku 32. Direktive 78/660, u skladu s kojim se procjena stavki iskazanih u godišnjim financijskim izvještajima temelji na nabavnoj cijeni ili trošku proizvodnje imovine [23].

18 Presude od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 29. i navedena sudska praksa) i od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 39.).)

19 Presude od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 30. i navedena sudska praksa) i od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 40.).

20 Presude od 7. siječnja 2003., BIAO (C-306/99, EU:C:2003:3, t. 72. i navedena sudska praksa) i od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 41.).

21 Presude od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 32. i navedena sudska praksa) i od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 42.).

22 Presuda od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 33. i navedena sudska praksa) i od 15. lipnja 2017., Immo Chiaradia i Docteur De Bruyne (C-444/16 i C-445/16, EU:C:2017:465, t. 43.).

23 Presuda od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 34.)

50. Sud je pojasnio da se na temelju te odredbe istinit i pošten prikaz koji trebaju davati godišnji financijski izvještaji društva ne temelji na procjeni imovine na osnovi njezine stvarne vrijednosti, nego na osnovi izvornog nabavnog troška [24].

51. U skladu s člankom 2. stavkom 5. Direktive 78/660, samo se u izuzetnim slučajevima, ako primjena neke odredbe te direktive nije spojiva s načelom istinitog i poštenog prikaza predviđenog u stavku 3. navedenog članka, od odredbe iz članka 32. mora odstupiti kako bi se pribavio istinit i točan prikaz u okviru značenja navedenog stavka 3. [25].

52. S obzirom na načela sudske prakse iznesena u prethodnim točkama, valja ocijeniti usklađenost s načelom istinitog i poštenog prikaza računovodstvene metode koja omogućuje, kad društvo kupi financijsku aktivu kao što su dionice, unos u račun dobiti i gubitaka eskonta povezanog s dugom s rokom dospijeća duljim od jedne godine, na koji se ne obračunavaju kamate, koji se odnosi na tu kupnju, i unos nabavne cijene imovine u aktivu bilance pod odbitak navedenog eskonta.

53. Od stranaka koje su podnijele očitovanja pred Sudom, Wagram Invest, belgijska i austrijska vlada i Komisija u biti smatraju da je takva metoda u skladu s načelom istinitog i poštenog prikaza. Samo njemačka vlada zastupa suprotno stajalište.

54. U tom pogledu napominjem da iz članka 32. Direktive 78/660, s obzirom na koji treba tumačiti načelo istinitog i poštenog prikaza, kao što sam to istaknuo u točki 49. ovog mišljenja, proizlazi da se stavke iskazane u godišnjim financijskim izvještajima procjenjuju u skladu s člancima 34. do 42. koji se temelje na načelu nabavne cijene ili troška proizvodnje.

55. U članku 35. stavku 1. točki (a) Direktive 78/660 navodi se da se dugotrajna aktiva mora procijeniti po nabavnoj cijeni ili po trošku proizvodnje [26].

56. Međutim, Direktiva 78/660 ne sadržava definiciju pojma nabavna cijena [27]. Sud je pak pojasnio, kao što proizlazi iz točke 50. ovog mišljenja, da se procjena imovine ne temelji na osnovi njezine stvarne vrijednosti nego na osnovi izvornog nabavnog troška.

57. Doista, u pravilu se može smatrati da izvorni nabavni trošak financijske aktive odgovara nominalnoj vrijednosti nabavne cijene, odnosno cijeni koju je društvo koje je steklo aktivu platilo za to stjecanje. Unos te nominalne vrijednosti u aktivu stoga uobičajeno omogućuje istinit i pošten prikaz utjecaja te aktive na financijske izvještaje društva.

58. Međutim, kad se ugovorom o stjecanju aktive predviđa dugoročno obročno plaćanje cijene bez kamata, moguće je da se transakcija stjecanja navedene aktive, iako je formalno jedinstvena, zapravo treba smatrati složenom transakcijom koja se sastoji od dva elementa: s jedne strane, stjecanja financijske aktive u užem smislu i, s druge strane, implicitne transakcije pozajmljivanja [28].

59. Ako je to slučaj, može se smatrati da nominalna vrijednost cijene plaćene za stjecanje aktive zapravo obuhvaća dva elementa, odnosno, s jedne strane, stvarnu nabavnu cijenu aktive, koja odgovara diskontiranoj vrijednosti te cijene, odnosno plaćenu cijenu umanjenu za implicitne kamate na zajam i, s druge strane, iznos koji odgovara tim implicitnim kamatama.

24 Presuda od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 35.)

25 Vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 36.). Za doseg članka 2. stavka 5. Direktive 78/660 vidjeti točku 76. i sljedeće ovog mišljenja.

26 Članak 35. stavak 1. Direktive 78/660 primjenjuje se bez utjecaja na točke (b) i (c) tog stavka, kojima se u skladu s načelom procjene predviđaju uvjeti pod kojima se može ili treba izvršiti vrijednosno usklađivanje financijske aktive.

27 Direktiva 78/660 sadržava naznaku u članku 35. stavku 2. prema kojoj se nabavna cijena obračunava uvećanjem plaćene cijene za sporedne rashode.

28 Austrijska vlada upotrebljava izraz „skriveni zajam”.

60. U takvoj situaciji smatram, kao i društvo Wagram Invest, belgijska i austrijska vlada te Komisija, da računovodstvena metoda kojom se predviđa, s jedne strane, upis u aktivu diskontirane vrijednosti cijene plaćene za financijsku aktivu (odnosno nominalne vrijednosti umanjene za implicitne kamate) i, s druge strane, iskazivanje obveze plaćanja eskonta koji predstavlja implicitne kamate (iznosa koji odgovara razlici između nominalne vrijednosti duga za stjecanje aktive i diskontirane vrijednosti tog duga) omogućuje vjeran prikaz gospodarske stvarnosti predmetne složene transakcije i stoga je u skladu sa zahtjevima povezanim s poštovanjem načela istinitog i poštenog prikaza predviđenog Direktivom 78/660.

61. Naime, u takvom slučaju, stvarnoj protuvrijednosti stjecanja aktive odgovara diskontirana vrijednost cijene ugovorene za to stjecanje, a ne njezina nominalna vrijednost, dok kamate koje odgovaraju iznosu eskonta, čak i ako su implicitne, predstavljaju trošak zajma. U takvoj situaciji upis u aktivu nominalne vrijednosti cijene ugovorene za stjecanje aktive imao bi za učinak iskrivljavanje rezultata predmetne transakcije i stoga potvrđenog ukupnog rezultata [29].

62. Osim toga, računovodstvena metoda navedena u točki 60. ovog mišljenja u skladu je s načelom procjene propisanim u članku 31. stavku 1. točki (c) Direktive 78/660 i navedenim u točkama 47. i 48. ovog mišljenja. Naime, time što se njome daje prednost sadržaju pred oblikom [30] podcjenjuje se predmetna aktiva [31], na temelju procjene kojom se uzimaju u obzir, kao što se to zahtijeva navedenim načelom [32], svi relevantni čimbenici, , u tom slučaju, među ostalim, financijski rashodi, i to čak i ako takvi rashodi, s obzirom na to da su implicitni, ne proizlaze formalno iz nominalne vrijednosti nabavne cijene navedene aktive. Takvom se računovodstvenom metodom vjerovnicima društva stoga može pružiti stvarna i ne previše optimistična slika imovine.

63. Zaključak prema kojem je upotreba takve računovodstvene metode u skladu s načelom istinitog i poštenog prikaza, prema mojem mišljenju, uopće se ne dovodi u pitanje presudom od 3. listopada 2013., GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632. U toj se presudi, u kojoj se iznose naznake važnih načela, pitanje zapravo odnosilo na usklađenost s načelom istinitog i poštenog prikaza eventualnog upisa u aktivu financijske aktive u vrijednosti *većoj* od njezine nabavne cijene, dok se u ovom predmetu pitanje odnosi na upis u aktivu cijene ugovorene za kupnju financijske aktive u vrijednosti *manjoj* od njezine ukupne nominalne vrijednosti.

64. Prethodna razmatranja i zaključak prema kojem je upotreba računovodstvene metode navedene u točki 60. ovog mišljenja u skladu s načelom istinitog i poštenog prikaza, prema mojem su mišljenju ipak jedini relevantni, pod uvjetom da se transakcija stjecanja financijske aktive, za koju je predviđeno dugoročno obročno plaćanje bez kamata, s gospodarskog gledišta zaista treba smatrati složenom transakcijom koja se sastoji od, s jedne strane, stjecanja financijske aktive u užem smislu i, s druge strane, eventualno implicitne transakcije pozajmljivanja.

65. Na nacionalnom je sudu da provjeri je li to zaista slučaj tako da ocijeni u svakom slučaju zasebno činjenične i pravne okolnosti [33] svojstvene ovom slučaju o kojem odlučuje.

29 Vidjeti u tom smislu i izvješće kralju iz Kraljevske uredbe od 6. studenoga 1987. o izmjeni Kraljevske uredbe od 8. listopada o godišnjim financijskim izvještajima poduzetnikâ (*Moniteur belge*, 24. studenoga 1987., str. 17309.) u pogledu članka 27.*bis* Kraljevske uredbe od 8. listopada 1976., odredbe koja odgovara članku 67. Kraljevske uredbe (od 30. siječnja 2001.). Belgijska vlada i društvo Wagram Invest uputili su na to izvješće u svojim očitovanjima.

30 U svojim očitovanjima Komisija je uputila na načelo sadržaja koje je u Direktivu 78/660 uvedeno Direktivom 2003/51/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2003. o izmjeni direktiva 78/660/EEZ, 83/349/EEZ, 86/635/EEZ i 91/674/EEZ o godišnjim i konsolidiranim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava, banaka i drugih financijskih institucija te osiguravajućih poduzeća (SL 2003., L 178, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 32.), koja se ne primjenjuje *ratione temporis* s obzirom na to da je donesena nakon nastanka činjenica u glavnom postupku. To je načelo ipak relevantno u analizi.

31 Vidjeti po analogiji presudu od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, posljednja rečenica t. 40.).

32 Vidjeti točku 48. ovog mišljenja i navedenu sudsku praksu.

33 U toj se analizi može pokazati potrebnim razmotriti doseg relevantnih odredbi nacionalnog prava ili nacionalne sudske prakse.

66. U okviru te ocjene od navedenog suda može se tražiti, među ostalim, da eventualno ocijeni je li predmetna transakcija izvršena u normalnim tržišnim uvjetima. Naime, u slučaju kad je cijena ugovorena za stjecanje aktive očito manja ili veća od tržišne cijene, moglo bi se isključiti razmatranje transakcije stjecanja kao složene transakcije, kako je predviđeno u točki 58. ovog mišljenja. Kao što je to istaknula Komisija, ta okolnost može se pokazati osobito relevantnom u slučaju transakcije između povezanih stranaka, kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku [34].

67. U okviru navedene ocjene od suda koji je uputio zahtjev također se može tražiti da provjeri je li implicitna transakcija pozajmljivanja koja proizlazi iz prognoze dugoročnog obročnog plaćanja cijene bez kamata zapravo naplatna transakcija za koju je ugovorena naknada u naravi koju treba isplatiti tijekom kasnijih financijskih godina [35].

68. Iz svega prethodno navedenog proizlazi da, prema mojem mišljenju, na prvo prethodno pitanje suda koji je uputio zahtjev valja odgovoriti sljedeće: u slučaju kad dioničko društvo izvrši transakciju stjecanja financijske aktive, za koju je predviđeno dugoročno obročno plaćanje cijene bez kamata, načelu istinitog i poštenog prikaza navedenom u članku 2. stavcima 3. do 5. Direktive 78/660, uzimajući u obzir načela iz članka 31. stavka 1. točke (c) i članka 32. iste direktive, ne protivi se upotreba računovodstvene metode kojom se predviđa unos u račun dobiti i gubitaka eskonta povezanog s dugom s rokom dospijeća duljim od jedne godine, na koji se ne obračunavaju kamate, koji se odnosi na to stjecanje, i unos nabavne cijene imovine u aktivu bilance pod odbitak navedenog eskonta, ako se navedena transakcija stjecanja zapravo treba smatrati složenom transakcijom koja se sastoji od, s jedne strane, stjecanja financijske aktive u užem smislu i, s druge strane, transakcije pozajmljivanja, čak i ako je ona implicitna. Na nacionalnom je sudu da provjeri je li to zaista slučaj tako da provede ocjenu u svakom slučaju zasebno, na temelju analize činjeničnih i pravnih okolnosti svojstvenih ovom slučaju o kojem odlučuje.

C. Drugo i treće prethodno pitanje

69. Svojim drugim i trećim prethodnim pitanjem, koja prema mojem mišljenju valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev nastoji dobiti pojašnjenja u pogledu odnosa između odredbi iz stavaka 4. i 5. članka 2. Direktive 78/660 [36].

70. Konkretnije, sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati pretpostavlja li primjena odredbe iz članka 2. stavka 5. Direktive 78/660 to da se na osnovi dodatnih informacija, koje su dostavljene na temelju članka 2. stavka 4. iste direktive, ne može osigurati poštovanje načela istinitog i poštenog prikaza.

71. Kako bi se odgovorilo na to pitanje, valja tumačiti dvije predmetne odredbe, konkretno, radi provjere postoji li između njih odnos uvjetovanosti, u smislu da primjena prve odredbe ima prednost u odnosu na drugu odredbu.

72. U tom pogledu, valja podsjetiti da, na temelju ustaljene sudske prakse Suda, za tumačenje određene odredbe prava Unije treba uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se ona nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio [37].

34 Kao što proizlazi iz točke 14. ovog mišljenja, društvo Wagram Invest steklo je predmetne dionice od svojeg upravitelja.

35 U svojim očitovanjima podnesenim pred Sudom, belgijska vlada pružila je različite primjere te vrste situacija, kao što je, na primjer, davanje zajma klijentu u zamjenu da se obveže kupiti robu koju proizvodi zajmodavac.

36 Čini se da je odgovor na ta pitanja u glavnom postupku relevantan samo u slučaju da sud koji je uputio zahtjev treba utvrditi, nakon analize u svakom slučaju zasebno navedene u odgovoru na prvo prethodno pitanje, da u ovom slučaju upotrijebljena računovodstvena metoda nije u skladu s načelom istinitog i poštenog prikaza. Samo bi u takvim uvjetima bila riječ o eventualnom odstupanju od odredbi Direktive 78/660. Međutim, u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne navodi se od koje bi se odredbe trebalo odstupiti.

37 Vidjeti osobito presudu od 7. studenoga 2019., Kanyeba i dr. (C-349/18 do C-351/18, EU:C:2019:936, t. 35.).

73. Međutim, što se tiče članka 2. stavka 4. Direktive 78/660, tom se odredbom predviđa da se, tamo gdje primjena navedene direktive ne bi bila dostatna za dobivanje istinitog i poštenog prikaza u okviru značenja stavka 3. tog članka, moraju dostaviti dodatne informacije.

74. Iz teksta te odredbe proizlazi, kao i iz činjenice da se nalazi neposredno nakon stavka 3. tog članka 2., kojim se utvrđuje načelo istinitog i poštenog prikaza, da ona ispunjava dodatnu funkciju u odnosu na odredbu iz stavka 3.[38], time što se njome za zainteresirano društvo propisuje obveza da dostavi dodatne informacije ako se to pokaže potrebnim kako bi se dobio istinit i pošten prikaz njegovih financijskih izvještaja.

75. Stoga, prema mišljenju Suda, na primjer, društvo koje je sigurno da će ostvariti važnu dobit zbog poduzetih poslova vezanih za buduću preprodaju imovine mora, u skladu s člankom 2. stavkom 4. Direktive 78/660, dostaviti dodatne informacije o navedenom[39].

76. Suprotno tomu, što se tiče odredbe predviđene u članku 2. stavku 5. Direktive 78/660, njome se predviđa da, tamo gdje, u izuzetnim slučajevima, neka odredba navedene direktive nije spojiva s obvezom istinitog i poštenog prikaza aktive, pasive, financijske pozicije te dobiti ili gubitka propisanom u stavku 3. tog članka, od te se odredbe mora odstupiti kako bi se pribavilo istinit i točan prikaz. Svako takvo odstupanje ipak mora biti objavljeno u bilješkama uz financijski izvještaj zajedno s objašnjenjem razloga za to i izjavom o njegovu učinku na aktivu, pasivu, financijsku poziciju, te dobit ili gubitak.

77. U trećoj rečenici stavka 5. članka 2. Direktive 78/660 pojašnjava se da države članice, a stoga ne društva, trebaju definirati odnosne iznimne slučajeve i propisati posebna, odgovarajuća pravila. Cilj je te odredbe smanjiti marginu prosudbe društava kako bi ona sama utvrdila postojanje takvih iznimnih slučajeva.

78. Stoga iz sadržaja stavka 5. proizlazi da se on odnosi na „*izuzetn[e] slučajev[e]*" u kojima odredba Direktive 78/660 koju primijeni predmetno društvo dovede do rezultata koji nije „*spojiv*" s načelom istinitog i poštenog prikaza, tako da je nužno odstupiti od takve odredbe i države članice trebaju definirati odnosne iznimne slučajeve i njihova pravila.

79. Sud je već imao priliku napomenuti da, s obzirom na to da se u Direktivi 78/660 ne pojašnjava što valja smatrati pod „izuzetnim slučajevima", taj izraz valja tumačiti s obzirom na cilj te direktive, prema kojem godišnji financijski izvještaji predmetnih društava trebaju davati istinit i pošten prikaz njihove aktive, pasive, financijskog stanja te dobiti ili gubitka[40].

80. Stoga je Sud pojasnio da su ti „izuzetni slučajevi" oni u kojima se primjenom odredbi Direktive 78/660 ne dobiva najistinitiji i najpošteniji mogući prikaz stvarnog financijskog stanja predmetnog društva[41].

81. Tim izuzetnim slučajevima trebalo bi ipak smatrati izrazito neuobičajene transakcije i neuobičajene situacije i oni se ne bi, na primjer, trebali odnositi na cjelokupne konkretne sektore[42].

38 Kao potvrdu tog tumačenja ističem da su u novoj Direktivi 2013/34 odredbe koje odgovaraju članku 2. stavcima 3. i 4. Direktive 78/660 unesene u isti stavak, odnosno članak 4. stavak 3.

39 Presuda od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 41.)

40 Vidjeti presudu od 14. rujna 1999., DE + ES Bauunternehmung (C-275/97, EU:C:1999:406, t. 31.).

41 Vidjeti u tom smislu i po analogiji, presudu od 14. rujna 1999., DE + ES Bauunternehmung (C-275/97, EU:C:1999:406, t. 32.), *ibidem*, točku 32. u pogledu pojma „iznimni slučajevi" iz članka 31. stavka 2. Direktive 78/660.

42 Vidjeti uvodnu izjavu 9. Direktive 2013/34, koja kao što sam to već napomenuo nije primjenjiva *ratione temporis* na činjenice u glavnom postupku, ali ipak može pružiti elemente za tumačenje odredbi Direktive 78/660 koje odgovaraju odredbama Direktive 2013/34.

82. U tom pogledu Sud je pojasnio da podcjenjivanje imovine u poslovnim knjigama društava ne bi trebalo, samo po sebi, predstavljati „izuzetan slučaj”, u smislu članka 2. stavka 5. Direktive 78/660[43].

83. Prema mojem mišljenju, iz analize dviju predmetnih odredbi provedene u ovom mišljenju proizlazi da ništa ne upućuje na to da je primjena članka 2. stavka 5. Direktive 78/660 uvjetovana prethodnom primjenom odredbe predviđene u stavku 4. tog članka.

84. Iako je cilj obiju odredbi zajamčiti da godišnji financijski izvještaji zaista daju istinit i pošten prikaz aktive i pasive društva, njegova financijskog stanja te dobiti ili gubitka, one obuhvaćaju različite situacije koje nisu međuovisne. Stoga između njih ne postoji odnos podređenosti.

85. Člankom 2. stavkom 4. Direktive 78/660 dopunjuje se i pojašnjava sadržaj stavka 3. tog članka time što se predmetnom društvu omogućuje da dostavi dodatne informacije u slučaju da se to pokaže potrebnim za poštovanje načela istinitog i poštenog prikaza.

86. Suprotno tomu, člankom 2. stavkom 5. Direktive 78/660 predviđa se mogućnost odstupanja od primjene pravila iz Direktive 78/660. Uostalom, potonja odredba ne sadržava nikakvo upućivanje na odredbu iz stavka 4. tog članka.

87. Utvrđenje autonomnosti dviju predmetnih odredbi pojačano je, prema mojem mišljenju, okolnošću, koju je pravilno istaknula Komisija, da nipošto nije isključeno da se u određenim situacijama obje odredbe mogu primjenjivati istodobno. Naime, iako je društvo dužno dostaviti dodatne informacije, u skladu s člankom 2. stavkom 4. Direktive 78/660, kako bi dalo istinit i pošten prikaz svojih financijskih izvještaja, moguće je da je radi postizanja istog cilja nužno odstupiti od odredbe navedene direktive u skladu sa člankom 2. stavkom 5., i to neovisno o dodatnim informacijama koje su dostavljene.

88. U tom pogledu valja istaknuti, kao što je to učinila Komisija, da s obzirom na to da predstavlja odstupanje od načela primjene svih odredbi Direktive 78/660, odredbu iz članka 2. stavka 5. te direktive treba primijeniti u svakom slučaju zasebno te strogo i ograničeno. To stoga podrazumijeva da se uz odstupanje mora pružiti objašnjenje razloga za to, kao što je to pojašnjeno u drugoj rečenici tog stavka, pri čemu se navodi zašto je takvo odstupanje nužno kako bi se osiguralo poštovanje istinitog i poštenog prikaza financijskih izvještaja društva.

89. U tom kontekstu, iako u određenim slučajevima dostava dodatnih informacija u skladu s člankom 2. stavkom 4. Direktive 78/660 omogućuje dobivanje istinitog i poštenog prikaza a da nije potrebno odstupiti od pravila iz te direktive, u skladu s njezinim člankom 2. stavkom 5., takva okolnost nipošto ne znači da je primjena druge odredbe u svim slučajevima uvjetovana primjenom prve odredbe.

90. Naposljetku, valja istaknuti da u ovom slučaju ne postoji nikakva naznaka da je Kraljevina Belgija iskoristila mogućnost koja joj je pružena u trećoj rečenici navedenog stavka 5. da definira iznimne slučajeve i propiše posebna, odgovarajuća pravila[44].

91. Iz svega prethodno navedenog proizlazi da, prema mojem mišljenju, na drugo i treće prethodno pitanje valja odgovoriti da članak 2. stavke 4. i 5. Direktive 78/660 treba tumačiti na način da ne postoji odnos uvjetovanosti između tih stavaka 4. i 5., u smislu da se odredba predviđena stavkom 4. nužno treba primijeniti prije one predviđene u stavku 5. U svakom slučaju, države članice, a stoga ne društva, trebaju definirati „iznimne slučajeve” u kojima je, u skladu s navedenim stavkom 5., moguće odstupanje od odredbe Direktive 78/660, te propisati posebna, odgovarajuća pravila.

43 Presuda od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 38.)

44 Vidjeti u tom pogledu i presudu od 3. listopada 2013., GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, t. 41.).

IV. Zaključak

92. Na temelju svih prethodnih razmatranja predlažem Sudu da na prethodna pitanja koja je uputio cour d'appel de Mons (Žalbeni sud u Monsu, Belgija) odgovori na sljedeći način:

1. U slučaju kad dioničko društvo izvrši transakciju stjecanja financijske aktive, za koju je predviđeno dugoročno obročno plaćanje cijene bez kamata, načelu istinitog i poštenog prikaza navedenom u članku 2. stavcima 3. do 5. Četvrte direktive 78/660/EEZ od 25. srpnja 1978. na temelju [članka 50. stavka 2. točke (g) UFEU-a] o godišnjim financijskim izvještajima za određene vrste trgovačkih društava, uzimajući u obzir načela iz članka 31. stavka 1. točke (c) i članka 32., ne protivi se upotreba računovodstvene metode kojom se predviđa unos u račun dobiti i gubitaka eskonta povezanog s dugom s rokom dospijeća duljim od jedne godine, na koji se ne obračunavaju kamate, koji se odnosi na to stjecanje, i unos nabavne cijene imovine u aktivu bilance pod odbitak navedenog eskonta, ako se navedena transakcija stjecanja zapravo treba smatrati složenom transakcijom koja se sastoji od, s jedne strane, stjecanja financijske aktive u užem smislu i, s druge strane, transakcije pozajmljivanja, čak i ako je ona implicitna. Na nacionalnom je sudu da provjeri je li to zaista slučaj tako da provede ocjenu u svakom slučaju zasebno, na temelju analize činjeničnih i pravnih okolnosti svojstvenih slučaju o kojem odlučuje.

2. Članak 2. stavke 4. i 5. Četvrte direktive 78/660 treba tumačiti na način da ne postoji odnos uvjetovanosti između tih stavaka 4. i 5., u smislu da se odredba predviđena u stavku 4. nužno treba primijeniti prije one predviđene u stavku 5. U svakom slučaju, države članice, a stoga ne društva, trebaju definirati „iznimne slučajeve" u kojima je, u skladu sa samim stavkom 5., moguće odstupanje od odredbe Direktive 78/660, te propisati posebna, odgovarajuća pravila.